

Marijana Kovačević

Sveprisutna smrt u ikonografiji škrinje sv. Šimuna u Zadru

U članku se analiziraju neki aspekti kompleksne ikonografije smrti jednog od remek-djela europskoga gotičkog zlatarstva, škrinje Sv. Šimuna u Zadru. Škrinja je djelo zlatara Franje iz Milana, koji ju je potpisao 1380. godine, i njegove radionice. Aluzije na smrt u hagiografiji sv. Šimuna Bogoprimca, moć i karakter njegovih relikvija, kao i kraljevska pobožnost zaslužna za narudžbu relikvijara, razmatraju se kao najvjerojatnije objašnjenje tako učestalog i često izravnog tematiziranja smrti u različitim prizorima na škrinji, a ujedno i objašnjenje analogija koje se mogu povući između škrinje i dijela europske skulpture, koje su potaknute i općim oblikom toga monumentalnog relikvijara za moći najštovanijega zadarskog sveca. Sva ta razmatranja još jednom ističu originalnost ikonografskog koncepta škrinje sv. Šimuna, usredotočujući se na činjenicu da taj program također uključuje aluzije na smrt povijesnih osoba, pa i prikaze u kojima oni umiru ili oplakuju svoje mrtve, što je bez presedana u povijesti srednjovjekovne umjetnosti, kako je to već ranije istaknuto u povijesnoumjetničkoj literaturi (A. Munk). Karakter svete relikvije (cjelovito tijelo sveca) utjecao je na oblik relikvijara, osobito na njegovu konstrukciju (primarni interes ovog članka jesu danas izgubljene figure četiriju srebrnih anđela, koje su izvorno nosile škrinju sugerirajući tako *elevatio animae*) i njegovu segmentaciju, a oboje je posuđeno od oblika nekih poznatih nadgrobničkih spomenika iz doba gotike. U tom se smislu pozornost autorice u ovome članku usmjeruje na talijansku gotičku skulpturu u nastojanju da se, uz pomoć ikonografskog motiva četiriju anđela -koji se često zaboravljaju kao integralni dio izvorne škrinje, što uspješnije uđe u trag zlatarovoju inspiraciji.